

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 12Co/70/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8711200254
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 06. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Roman Tóth
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2015:8711200254.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Romana Tótha a členov senátu JUDr. Petra Šama a JUDr. Milana Šebeňa v právnej veci žalobcu: N. A., nar. XX. 6. XXXX, bytom W. XXXX/XX, A., občan SR, právne zastúpeného Beňo & partners advokátska kancelária, s.r.o., so sídlom Námestie sv. Egídia 95, Poprad, IČO: 44 250 029, proti žalovanej: Slovenská republika zastúpená Ministerstvom spravodlivosti SR, so sídlom Župné námestie 13, Bratislava, o náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím s prísl., o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Poprad zo dňa 6. 2. 2014 č.k. 9C/6/2011 - 147, jednohlasne takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok súdu prvého stupňa.

odôvodnenie:

Okresný súd Poprad rozsudkom č.k. 9C/6/2011 - 147 rozhodol, že nárok žalobcu na náhradu škody spočívajúcej v majetkovej a nemajetkovej ujme je čo do základu opodstatnený. O trovách konania súd rozhodne v konečnom rozhodnutí vo veci samej. V odôvodnení rozhodnutia súd uviedol, že žalobca sa domáha zaplatenia sumy 33.930,- Sk spolu s ročným úrokom z omeškania vo výške 7,5 % titulom náhrady škody a nemajetkovej ujmy, lebo na základe uznesenia vyšetrovateľa Úradu justičnej a kriminálnej polície v Poprade zo dňa 8. 12. 2006 bolo začaté voči nemu trestné stíhanie pre trestný čin vydierania podľa § 189 ods. 1 Trestného zákona a toho istého dňa bola obmedzená jeho sloboda. Uznesením Okresného súdu Poprad zo dňa 11. 12. 2006 bol žalobca vzatý do väzby so začiatkom od 8. 12. 2006. Dňa 20. 12. 2007 bol žalobca na základe uznesenia Okresného súdu Poprad prepustený z väzby po prijatí písomného sľubu. Dňa 26. 11. 2008 bol žalobca právoplatne oslobodený spod obžaloby rozsudkom Okresného súdu Poprad zo dňa 10. 11. 2008 s tým, že osobná sloboda žalobcu bola obmedzená od 8. 12. 2006 do 20. 12. 2007, t.j. 378 dní. Po právnej stránke žalobca svoj nárok zdôvodňuje čl. V ods. 1 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd spojených s ods. 5 tohto istého článku. Tak isto poukazuje na čl. 17 ods. 1 Ústavy SR v spojení s § 3 ods. 1 písm. a) b) a ods. 2 zák. č. 514/2003 Z.z., ako aj ust. § 8 ods. 5 písm. b) a § 17 ods. 1, 2, 3 zák. č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci.

Žalobca bol stíhaný vo väzbe a čelil obvineniu zo závažnej trestnej činnosti, ktorá mala pozostávať z viacerých trestných činov vydierania, kde Trestný zákon účinný v tom čase umožňoval uložiť až 6 rokov odňatia slobody. Žalobca od začiatku prostredníctvom svojho obhajcu poukazoval na svoju nevinu a predkladal potrebné dôkazy. Trestný súd napokon žalobcu z trestného stíhania oslobodil z tých istých dôvodov, ktoré používal na svoju obranu žalobca už pri prvej sťažnosti proti vzatiu do väzby. Zákon č. 514/2003 Z.z. rieši otázku zodpovednosti za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom alebo rozhodnutím súdu a osobitnú zodpovednosť za škodu spôsobenú rozhodnutím o vzatí do väzby. Prebiehajúce trestné stíhanie žalobcu bolo v meste A. pomerne dobre známe medzi ľuďmi blízkymi žalobcovi a následne sa to rýchlo rozšírilo, že žalobcu zatkli za vydieranie a obmedzenie slobody, čo

malo dopad na jeho rodinný život. Ide o trvalé následky vo vzťahu žalobcu s dieťaťom, v dôsledku väzby prišiel o manželku, ktorá podala návrh na rozvod. Manželstvo bolo rozvedené dňa 27. 2. 2007. Musel čeliť nesmiernemu psychickému tlaku spočívajúcemu jednak v samotných podmienkach väzby, jednak existencie reálnej hrozby, že sa mu svoju nevinu nepodarí preukázať a bude mu uložený vysoký trest za skutok, ktorý nespáchal a ktorých sa ani nestal jednak a z praktickej nemožnosti presvedčiť o svojej nevine aspoň svoje najbližšie okolie. Takémuto tlaku čelil žalobca takmer tri roky, keď v prísnych podmienkach väzby trpel trvalým stavom depresie a beznádeje. Za túto psychickú ujmu a nezákonné trestné stíhanie žiada sumu 50.000,- eur.

Žalovaná k uplatnenému nároku uviedla, že nárok nebol predbežne prerokovaný podľa § 15 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z.z., pričom ani neuplynula lehota predpokladaná v § 16 ods. 1 zákona na podanie súdnej žaloby. Žalobca v konaní nepreukázal vydanie nezákonného rozhodnutia, ani vznik škody v rozsahu ako si nárokuje. Neuniesol dôkazné bremeno pre preukázanie príčinnej súvislosti medzi konaním, resp. rozhodnutím orgánu verejnej moci a vznikom prípadnej ujmy na strane žalobcu, čím nebola splnená dikcia § 8 ods. 6 písm. a) zákona č. 514/2003 Z.z., a tak nárok žalobcu považuje v celom rozsahu za nedôvodný. Ak bola na žalobcu uvalená väzba, ide o zákonný zásah a preto oprávnený. Ak došlo k zastaveniu trestného stíhania, nemožno hovoriť o neoprávnenom zásahu do práv takejto osoby v dôsledku väzby. Orgány činné v trestnom konaní aplikujú ustanovenia Trestného poriadku. Žalobca bol vzatý do väzby v súlade so zákonom, nešlo o neoprávnený zásah ani v prípade, ak by následne došlo k zastaveniu trestného stíhania.

Ak bol žalobca oslobodený spod obžaloby, neznamená to, že orgány činné v trestnom konaní pri vznesení obvinenia postupovali nesprávne, resp. nezákonne. Nemôže vyvolať nezákonnosť ich rozhodovania, resp. nesprávnosť ich postupu len z titulu oslobodenia obžalovaného spod obžaloby.

Žalobca v konaní nepreukázal vznik samotnej škody v rozsahu náhrady, ktorej sa domáha. Žalobca nepreukázal v čom má spočívať neoprávnený zásah do jeho ľudských práv a základných slobôd v súvislosti s jeho vzatím do väzby. Samotná výška uplatnenej náhrady je neadekvátna a ničím neodôvodnená. Ak si žalobca uplatňuje aj škodu v rozsahu 3.390,- eur v súvislosti s poskytovaním služieb advokátom, tak nie je preukázané, aby takúto sumu žalobca advokátovi za právne služby zaplatil.

Keď okresný súd svojim rozsudkom zo 7. 11. 2012 č.k. 9C/6/2011 - 75 žalobu zamietol, tak odvolací súd uznesením zo dňa 5. 9. 2013 č.k. 12Co/13/2013 - 111 zrušil rozsudok súdu prvého stupňa a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Ak orgány činné v trestnom konaní aplikujú ustanovenia Trestného poriadku a postupujú počas trestného stíhania pri vzatí do väzby v súlade so zákonom, nejde o neoprávnený zásah a to ani v prípade, ak následne dôjde k zastaveniu trestného stíhania. Podľa odvolacieho súdu objektívne bola naplnená dikcia ustanovenia zákona o väzbe z dôvodov zavinenia páchatela, keď k naplneniu tohto predpokladu postačuje nevedomá nedbanlivosť. Na druhej strane odvolací súd poukázal na judikované rozhodnutie Najvyššieho súdu SR vo veci 4Cdo 183/2009, že v prípadoch posudzovania zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú rozhodnutím o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia, postúpenie veci inému orgánu, ak k takému rozhodnutiu došlo, preto že sa nenaplnil predpoklad o spáchaní trestného činu obvineným, má rovnaké dôsledky ako zrušenie uznesenia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia pre nezákonnosť. Ak tým zanikajú aj účinky začatia trestného stíhania a vznesenia obvinenia a keď sa podozrenie zo spáchania trestného činu nepotvrdilo, vyšla tzv. nezákonnosť rozhodnutia o začatí trestného stíhania a vznesenia obvinenia. Štát sa nemôže zbaviť zodpovednosti za postup týchto orgánov, ak sa ich postup ukáže ako mylný, zasahujúci do základných práv. Keď došlo k zastaveniu trestného stíhania alebo k oslobodeniu spod obžaloby, treba prihliadnuť na konkrétne okolnosti a dôvody a vychádzať z toho, že občan čin nespáchal a že trestné stíhanie voči nemu nemalo začať. Nároky na náhradu škody spôsobenej začatím trestného stíhania sa posudzujú ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Rozhodujúcim meradlom v opodstatnenosti (zákonnosti) začatia (vedenia) trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania. Tieto závery prijaté v čase platnosti zák. č. 58/1969 Zb. sú podľa odvolacieho súdu napriek zmene právnej úpravy stále použiteľné.

Podľa rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, ak sa konštatuje, že k trestnému činu nedošlo, má to rovnaký význam ako zrušenie uznesenia o začatí trestného stíhania a vznesenia obvinenia pre nezákonnosť. Potom by mal žalobca právo na náhradu škody podľa kritérií zák. č. 514/2003 Z.z. Ďalej odvolací súd posudzoval hodnotenie nárokov žalobcu ďalším dokazovaním.

Okresný súd sa oboznamoval s trestným spisom sp. zn. 5T/65/2007 až do doby, keď Okresný súd Poprad rozsudkom zo dňa 10. 11. 2008 č.k. 5T/65/2007 - 413 oslobodil žalobcu ako obžalovaného spod obžaloby okresného prokurátora v Poprade pre skutok uvedený v obžalobe kvalifikovaný ako trestný čin vydierania podľa § 189 ods. 1 Trestného zákona, pretože nebolo preukázané, že sa skutok, pre ktorý je obžalovaný stíhaný.

Žalobca podaním z 12. 1. 2011 na Ministerstvo spravodlivosti SR požiadal o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody a nemajetkovej ujmy v rozsahu 3.390,- eur, resp. odškodnenie a psychickej ujmy vo výške 50.000,- eur.

O tomto nároku podľa výroku žalovaného ešte nerozhodnuté nebolo.

Súd v ďalšom posudzoval nárok na náhradu škody a nemajetkovej ujmy s poukazom na § 5 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z.z., že právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím má účastník konania, ktorému vznikla škoda v dôsledku rozhodnutia vydaného v tomto konaní. Podľa § 8 ods. 5 zák. 514/2003 Z.z. právo na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe má ten, kto bol vzatý do väzby ak podľa písm. a) b) bolo proti nemu zastavené trestné stíhanie, resp. bol oslobodený spod obžaloby. Základným predpokladom zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím v zmysle § 6 ods. 1 veta prvá zákona je zrušenie alebo zmena právoplatného rozhodnutia, ktorým bola spôsobená škoda, a to pre jeho nezákonnosť príslušným orgánom. Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím a vedením trestného stíhania, ktoré sa neskončilo právoplatným odsúdením, je špecifický prípad zodpovednosti štátu podľa zák. č. 514/2003 Z.z., ako aj predtým platného zák. č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom účinného do 30. 6. 2004.

Podľa č. 46 ods. 3 Ústavy SR má každý právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Aj keď zák. č. 514/2003 Z.z. výslovne neupravuje nárok na náhradu škody v prípade oslobodenia obžalovaného spod obžaloby, ide o špecifický prípad zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú začatím a vedením trestného stíhania, pri ktorom treba vychádzať z analogického výkladu úpravy najbližšie, a to z úpravy zodpovednosti za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím. V danom prípade je to totožné ako zastavenie trestného stíhania alebo oslobodenie spod obžaloby. Z pohľadu rozhodnutia okresného súdu treba vychádzať z toho, že z hľadiska konkrétnych okolností občan trestný čin nespáchal a že trestné stíhanie proti nemu nemalo byť začaté, a v rámci spoločnosti utrpel ujmu, ktorú by ako poškodený mal mať nahradenú. Vyplýva to nielen z čl. 46 ods. 3 Ústavy SR, ale aj zo všeobecnej roviny, predovšetkým zo zák. č. 514/2003 Z.z. Štát musí niesť objektívnu zodpovednosť za konanie svojich orgánov, ktoré priamo zasiahli do základných práv jednotlivca. Štát nemá slobodnú vôľu, ale je povinný striktno dodržiavať právo v jeho ideálnej interpretácii. Štát má povinnosť trestne stíhať nepovolenú trestnú činnosť. Na druhej strane sa štát nemôže zbaviť zodpovednosti za postup orgánov, ak sa preukáže ich omyl zasahujúci do základných práv občanov. V takejto situácii nie je rozhodujúce ako orgány činné v trestnom konaní vyhodnotili pôvodné podozrenie alebo či sa ich podozrenie v trestnom konaní potvrdilo. Z hľadiska rozhodovania o väzbe a judikatúry R 13/2009 nárok na náhradu nemajetkovej ujmy treba posudzovať aj v súvislosti s čl. V ods. 1 a ods. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Pôvodne zákonná väzba nepredstavuje porušenie čl. V ods. 1 až 4 Dohovoru a v dôsledku oslobodenia obžalovaného spod obžaloby sa tak väzba stala nezákonnou a to zakladá zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú oslobodenú žalovanému vykonanou väzbou. Potom žalobca má právo na náhradu škody, ktorá bola spôsobená zákonnosťou vedenia trestného stíhania jeho osoby, ako aj jeho vzatím do väzby. Preto o tomto nároku súd zatiaľ rozhodol medzitýmnym rozsudkom podľa § 152 ods. 2 O.s.p. s tým, že vyslovil základ nároku žalobcu je daný. Ďalej okresný súd bude už posudzovať len konkrétnu výšku uplatnenej náhrady.

Proti rozsudku okresného súdu dala odvolanie žalovaná Slovenská republika. Považuje rozhodnutie súdu prvého stupňa za nedostatočne odôvodnené. Rozsudok je nepreskúmateľný, má znaky arbitrárnosti, čo zakladá odvolací dôvod podľa § 205 ods. 2 písm. a) a § 221 ods. 1 písm. f) a § 205 ods. 2 písm. b) O.s.p.. Právo na náhradu škody spôsobenej uznesením o vznesení obvinenia v trestnom konaní, ktoré skončilo oslobodením dotýčnej osoby spod obžaloby, zastavením trestného stíhania, v prípade postúpenia veci na prejednanie inému orgánu, nie je právom vyplývajúcim priamo z ustanovení zák. č. 514/2003 Z.z.. Keďže nedošlo k zrušeniu právoplatného uznesenia o vznesení

obvinenia a nie je tak splnená podmienka vydania nezákonného rozhodnutia v zmysle § 5 a násl. zák. č. 514/2003 Z.z. Dozor nad dodržiavaním zákonnosti pred začatím trestného stíhania v prípravnom konaní vykonáva prokurátor. Len prokurátor je oprávnený zrušiť nezákonné alebo neopodstatnené rozhodnutie policajta, ktoré môže nahradiť vlastným. Trestný poriadok obvinenému umožňuje uplatniť i mimoriadne opravné prostriedky proti uzneseniu o vznesení obvinenia. Až rozhodovaciou praxou sa dospelo k záveru, že keď dôjde k zastaveniu trestného stíhania (oslobodenia spod obžaloby), je namieste považovať uznesenie o vznesení obvinenia na účely zák. č. 514/2003 Z.z. za rozhodnutie, ktoré umožňuje uplatniť si náhradu škody ním spôsobenej. Nie je ale možné každé uznesenie o vznesení obvinenia, ktoré nevyústilo v právoplatný odsudzujúci rozsudok paušálne považovať za nezákonný a vždy je treba prihliadať na konkrétne okolnosti prípadu. Ide o rozhodnutie Ústavného súdu ČR III.ÚS 165/02, či I.ÚS 3026/07, či I.ÚS 1869/09. Nie je možné konštatovať, že kto bol spod obžaloby oslobodený mal v zásade právo na náhradu škody spôsobenej uznesením o vznesení obvinenia. Ani z návrhu a ani z vykonaného dokazovania nie je preukázané, že by orgány činné v trestnom konaní, prípadne súd, nedovoleným spôsobom zasiahli do práv žalobcu. Zastavením trestného stíhania a oslobodenia žalovaného spod obžaloby je legitímnym, zákonom predpokladaným spôsobom ukončenia trestného konania, v ktorom sa nepodarilo preukázať pôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu. Preto nemožno vyvodiť nezákonnosť rozhodnutia, resp. nesprávnosť postupu len z titulu tohto oslobodenia a následného zastavenia trestného stíhania. Navyiac trestné stíhanie u žalobcu začalo na podklade trestného oznámenia poškodeného. Polícia je oprávnená a povinná zaoberať sa každým trestným oznámením a na základe toho určiť ďalší postup podľa § 197 Trestného poriadku.

Čo sa týka tvrdenia nezákonnosti vzatia do väzby, tak právoplatnosťou rozhodnutia o oslobodení obžalovaného spod obžaloby sa trestné konanie skončilo a zanikajú tak účinky rozhodnutia o začatí trestného konania a vznesení obvinenia a zároveň aj účinky vznesenia uznesenia o vzatí do väzby v prípade, ak väzba trvá, nehovoriac tak, ako tomu bolo v trestnej veci žalobcu, od ktorej si odvodzuje svoj nárok v tomto konaní, keď ešte pred ukončením rozhodnutia v trestnej veci stačil na jeho prepustenie z väzby aj písomný prísľub žalobcu. Zákon č. 514/2003 Z.z. v § 8 zakladá osobitnú formu nároku na náhradu škody spôsobenú v trestnom konaní rozhodnutím orgánu verejnej moci - súdu, kde je možné domáhať sa náhrady škody spôsobenej týmto rozhodnutím - zastavením trestného stíhania/oslobodenia spod obžaloby. Nárok na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe je samostatným nárokom odlišným od nároku na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Pre posúdenie vzniku tohto nároku zákon v § 8 stanovuje osobitný predpoklad a podmienku nezávislú od § 6. Podľa žalovanej, v prípade žalobcu je naplnená dikcia ust. § 8 ods. 6 písm. a) zák. č. 514/2003 Z.z. o zavinení väzby žalobcom, ktorá vylučuje vznik nároku na náhradu škody. Okresný súd sa k otázke zavinenia väzby nevyjadril, preto rozhodnutie súdu prvého stupňa je v tejto časti nedostatočne odôvodnené a predovšetkým nepreskúmateľné.

Okresný súd sa vôbec nezaoberal otázkou, či vznikla žalobcovi deklarovaná škoda a či táto škoda bola práve dôsledkom namietaného nezákonného rozhodnutia. U žalobcu nie je preukázaný vznik škody v podobe zaplatenia trov obhajoby. S týmito okolnosťami sa medzitémny rozsudok nevyporiadal a vyvoláva to závažné pochybnosti o samotnom vzniku škody i pochybnosti vo vzťahu k príčinnej súvislosti medzi namietaným nezákonným rozhodnutím a žalobcom tvrdým zmenšením jeho majetku. Keďže žalobca žiadnym spôsobom nepreukázal zásah do osobnostnej sféry žalobcu, ani okolnosti odôvodňujúce nutnosť poskytnutia peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy, potom medzitémny rozsudok postráda akékoľvek odôvodnenie vzniku nároku žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy a je v tomto smere nepreskúmateľný. Žiada rozhodnutie okresného súdu zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Zástupca žalobcu k odvolaniu žalovanej navrhol odvolanie žalovanej zamietnuť a medzitémny rozsudok súdu prvého stupňa potvrdiť ako vecne správny. Medzitémnym rozsudkom sa má rozhodnúť o základe, t.j. opodstatnenosti nároku na náhradu škody. Žalobca je toho názoru, že medzitémny rozsudok je správny, pričom nárok na náhradu škody odôvodňuje od nezákonnosti rozhodnutia o vznesení obvinenia a z nesprávnosti postupu orgánov činných v trestnom konaní a zároveň o rozhodnutí o vzatí do väzby, nakoľko neskôr došlo k oslobodeniu žalobcu spod obžaloby. Rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti začatia trestného stíhania je neskorší výsledok trestného stíhania. Je to už vyjadrené v judikalovaných rozhodnutiach Najvyššieho súdu SR 1Cdo/53/93, 1Cdo/64/2008 a ďalších. Okresný súd správne poukázal na nález Ústavného súdu SR II.ÚS 25/2011 - 33 pri posudzovaní nároku na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia, čo má

rovnaké dôsledky ako zrušenie uznesenia o začatí trestného stíhania a vznesenia obvinenia pre nezákonnosť (zastavenie trestného stíhania aj rozhodnutie o postúpení veci do priestupkového konania, ak sa nenaplní predpoklad o spáchaní trestného činu obvineným (§ 6 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z.z.). Ak Ústava SR zaručuje osobnú slobodu, tak štát zodpovedá za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci a pri výkone verejnej moci nezákonným rozhodnutím (§ 3 ods. 1 písm. a) zák. č. 514/2003 Z.z.). Tu sa tiež poukazuje na § 6 ods. 1 zák. 514/2003 Z.z., že právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím možno uplatniť len vtedy, ak právoplatné rozhodnutie, ktorým bola škoda spôsobená, bolo zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť príslušným orgánom. Aj ak orgány činné v trestnom konaní majú povinnosť zaoberať sa každým podnetom na začatie trestného stíhania, tak ich to nezabavuje zodpovednosti a povinnosti nahradiť škodu osobám, ktoré boli stíhané neoprávnene. Závažná škoda vznikla žalobcovi v súvislosti s vedením trestného stíhania a vzatím do väzby, a to zásahom do nemajetkovej sféry, keď väzba trvala viac ako rok. Aj keď okresný súd nemal preukázanú výšku žalobcovi spôsobenej škody, tak ujma u žalobcu je nespochybniteľná. Nemajetková ujma spočívajúca v zhoršení vzťahov žalobcu s jeho rodinou, rozpadom manželstva, nemožnosťou sa stretávať s maloletým, s matkou, priateľmi, zhoršením povesti. To všetko bolo v dôsledku väzby, resp. nedošlo by k nemajetkovej ujme v takom rozsahu, aby väzba alebo väzobné stíhanie trvalo kratšie. Preto si žalobca uplatňuje právo na náhradu nemajetkovej ujmy 50.000,- eur pre neopodstatnenosť trvania väzby.

Krajský súd prejednal vec v medziach, ktorých sa odvolateľ domáhal preskúmania napadnutého rozhodnutia a zistil, že rozhodnutie súdu prvého stupňa je potrebné potvrdiť ako vecne správne. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia (§ 219 ods. 2 O.s.p.) a k tomu dodáva:

Okresný súd medzitýmnym rozsudkom rozhodol o opodstatnenosti žalobcu na náhradu škody spôsobenej trvaním väzby u žalobcu v trvaní 378 dní. Rozhodnutím Okresného súdu Poprad bol žalovaný oslobodený spod obžaloby. Preto je možné riešiť otázku nároku žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy, resp. nároku na náhradu majetkovej škody v súvislosti s poskytovaním služieb advokátom počas doby väzobného stíhania žalobcu. V princípe treba poukázať na to, že otázky nezákonnosti väzby v súvislosti s ukončením trestného stíhania a oslobodením spod obžaloby sú riešené už judikovanými rozhodnutiami, kde uznesením Najvyššieho súdu SR z 18. 8. 2010 č.k. 4 M Cdo/15/2009 je stanovený princíp odškodnenia. Za ústavné konformy treba považovať výklad, podľa ktorého v prípade posudzovania zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú rozhodnutím o začatí trestného stíhania a vznesenia obvinenia, zastavením trestného stíhania, ak k takému rozhodnutiu došlo preto, že sa nenaplnil predpoklad spáchaní trestného činu obvineným, má rovnaké dôsledky ako zrušenie uznesenia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia pre nezákonnosť. Právoplatnosťou rozhodnutia o zastavení trestného stíhania sa trestné konanie skončí, to znamená, že zanikajú účinky rozhodnutia o začatí trestného stíhania a vznesenia obvinenia. Zastavenie trestného stíhania znamená, že výsledky trestného (prípravného) konania ukazujú, že nejde o trestný čin, zároveň znamená, že podozrenie zo spáchania trestného činu sa nepotvrdilo a vyšla tak najavo nezákonnosť rozhodnutia o začatí trestného stíhania a vznesenia obvinenia. Aj ďalšie rozhodnutie Najvyššieho súdu SR z 30. 11. 2009 č.k. 4Cdo/183/2009 sa zaoberá otázkou odškodnenia pri zastavení trestného stíhania s tým, že zmyslom právnej úpravy zodpovednosti štátu za škodu podľa zák. č. 514/2003 Z.z. je, aby každý zásah štátu do majetkových alebo nemajetkových sfér občana spôsobené nesprávnym úradným postupom alebo nezákonným rozhodnutím bol odčinený. V opačnom prípade by fyzická osoba, proti ktorej bolo vznesené obvinenie, musela niesť materiálny dôsledky takéhoto rozhodnutia, aj keď sa ukázalo nesprávnym a trestné konanie bolo skončené tak, že na túto osobu treba prihliadať ako nevinnú. Nemožno lipnúť na formálnom zrušení (zmeny) tvrdenej nezákonnosti rozhodnutia, ale potrebné splnenie tejto podmienky vykladať extenzívne. Za ústavne konformný je potrebné považovať výklad, podľa ktorého v prípade posudzovania zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú rozhodnutím o začatí trestného stíhania a vznesenia obvinenia, postúpenie veci inému orgánu, ak k takémuto rozhodnutiu došlo preto, že sa nenaplnil predpoklad o spáchaní trestného činu obvineným, má rovnaké dôsledky ako zrušenie uznesenia o začatí trestného stíhania a vznesenia obvinenia pre nezákonnosť. Právoplatnosťou rozhodnutia o postúpení rozhodnutia inému orgánu trestné konanie končí. To znamená, že zanikajú účinky rozhodnutia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia a zrušenia takéhoto rozhodnutia sa zároveň z tohto dôvodu stáva bezpredmetným (nadbytočným). Postúpenie veci inému orgánu z dôvodu, že výsledky trestného (oprávneného) konania ukazujú, že nejde o trestný čin, zároveň znamená, že podozrenie zo spáchania trestného činu sa nepotvrdilo a vyšla tak najavo nezákonnosť rozhodnutia o začatí trestného stíhania a vznesenia obvinenia. Na jednej strane je povinnosťou orgánov

činných v trestnom konaní vyšetrovať a stíhať trestnú činnosť, na druhej strane sa štát nemôže zbaviť zodpovednosti za postup týchto orgánov, ak sa ich postup ukáže ako mylný, zasahujúci do základných práv. V takejto situácii nie je rozhodné, ako orgány činné v trestnom konaní vyhodnotili pôvodné podozrenie, ale to, či sa ich podozrenie v trestnom konaní potvrdilo.

Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím a vedením trestného stíhania, ktoré neskončilo právoplatným odsúdením, je špecifickým prípadom zodpovednosti štátu podľa zák. č. 514/2003 Z.z. účinného od 1. 7. 2004 a rovnako aj podľa predtým platného zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom. Súdna judikatúra dôvodila, že zmyslu právnej úpravy zodpovednosti štátu za škodu zodpovedá, aby každá majetková ujma, spôsobená nesprávnym či nezákonným zásahom štátu proti občanovi - fyzickej osobe, bola odčinená. Ak došlo k zastaveniu trestného stíhania alebo k oslobodeniu spod obžaloby, treba s prihliadnutím na konkrétne okolnosti a dôvody vychádzať z toho, že občan čin nespáchal a že trestné stíhanie proti nemu nemalo byť začaté. Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím trestného stíhania sa posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím (viď rozsudok Najvyššieho súdu ČR z 23. 2. 1990 1Cz 6/90, publikovaný pod č. 35 v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk, ročník 1991, ako aj rozsudok Najvyššieho súdu SR 1Cdo/53/93 publikovaný pod č. 70 v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky, ročník 1994). Rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti (zákonnosti) začatia (vedenia) trestného konania je neskorší výsledok trestného konania.

Záver rozhodnutia Najvyššieho súdu SR vo veci 4Cdo/183/2009 jasne naznačuje, že rozhodujúcim meradlom je výsledok neskoršieho trestného stíhania pri nárokoch súvisiacich s odškodnením za tvrdené nedôvodné stíhanie a neskoršie oslobodenie spod obžaloby. O tom je aj medzitýmny rozsudok Okresného súdu Poprad. Na jeho záveroch nie je možné nič upraviť z hľadiska vyššie judikovaných rozhodnutí Najvyššieho súdu SR, že nárok žalobcu ako taký na náhradu škody v prípadoch ukončenia trestného stíhania a oslobodenia spod obžaloby a dôsledok pre žalobcu v súvislosti s uplatneným nárokom na náhradu škody a nemajetkovej ujmy. Preto okresný súd správne rozhodol, ak v princípe povedal, že nárok žalobcu je dôvodný. Ak sa žalovaná bráni tomu, že súd sa nezaoberal skutočnosťou zavinenia väzby žalobcom s poukazom na § 8 ods. 6 písm. a) zák. č. 514/2003 Z.z., že právo na náhradu škody nevznikne, ak si osoba uloženie trestu, ochranného opatrenia alebo väzby zaviniť sama, tak je potrebné vychádzať z toho, že dôvodmi väzby podľa trestného spisu bol § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku č. 301/2005 Z.z., že obvinený môže byť vzatý do väzby len preto, že bude pokračovať v trestnej činnosti, dokoná trestný čin, o ktorý sa pokúsil alebo vykonal trestný čin, ktorý pripravoval alebo ktorým hrozil. To za predpokladu, že skutok má znaky trestného činu, že sú dôvody na podozrenie, že tento skutok spáchal obvinený a že je tu obava, že bude pokračovať v trestnej činnosti. Väzobné dôvody posudzoval orgán činný v trestnom konaní a nie je možné konštatovať, aby bol žalobca výlučne osobou, ktorá si väzbu zaviniť sama.

Čo sa týka konkrétneho nároku, ak sa súdu vytýka, že tento nebol súdom prvého stupňa posudzovaný, tak účel medzitýmneho rozsudku je len zistiť, že či nárok u žalobcu je dôvodný, ale konkrétna výška bude predmetom ďalšieho dokazovania ako na posúdenie otázky nemajetkovej ujmy, tak aj konkrétnej náhrady materiálnej škody v súvislosti s poskytovaním právnej pomoci. O tom ale nebolo rozhodované medzitýmny rozsudkom, preto ani odvolací súd nemohol sa zaoberať otázkou konkrétnej výšky nemateriálnej ujmy, resp. náhrady škody. To bude predmetom ďalšieho dokazovania.

Krajský súd preto potvrdzuje rozhodnutie súdu prvého stupňa ako vecne správne.

O trovách odvolacieho konania rozhodne súd prvého stupňa v rozhodnutí vo veci samej.

Poučenie:

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.